

CHỈ THỊ

Về việc tăng cường thực hiện các giải pháp thủy lợi phòng, chống hạn hán, thiếu nước, xâm nhập mặn, phục vụ sản xuất nông nghiệp và dân sinh mùa khô năm 2019-2020

Theo dự báo của Trung tâm Dự báo Khí tượng Thủy văn Quốc gia, tổng lượng mưa từ nay đến cuối năm 2019 ở các khu vực Nam Trung Bộ và Nam Bộ thấp hơn trung bình nhiều năm (TBNN) từ 10-30%, các khu vực khác ở mức xấp xỉ hoặc cao hơn TBNN; từ tháng 1-3/2020 trên cả nước, lượng mưa phổ biến ở mức xấp xỉ và cao hơn TBNN, tháng 4/2020 phổ biến thấp hơn TBNN từ 10-25%. Dòng chảy trên các sông, suối từ tháng 11/2019-4/2020 các khu vực Bắc Bộ, Trung Bộ, Nam Bộ thiếu hụt so với TBNN từ 20-50%.

Đến cuối mùa mưa, các hồ chứa thủy lợi khả năng sẽ không tích được đầy nước, phổ biến thiếu hụt từ 10-20% so với dung tích thiết kế (DTTK). Các hồ chứa thủy điện cũng ở mức thấp hơn DTTK phổ biến từ 20-40%; trong đó, các hồ chứa thủy điện cung cấp nguồn nước phục vụ sản xuất vụ Đông Xuân cho khu vực Trung du và Đồng bằng Bắc Bộ thiếu hụt khoảng 40-50% DTTK.

Với thực trạng nguồn nước hiện tại và thông tin nhận định khí tượng, thủy văn, khả năng sẽ xảy ra hạn hán, thiếu nước, xâm nhập mặn trong mùa khô năm 2019-2020 ở nhiều vùng trên cả nước; đặc biệt, xâm nhập mặn khu vực Đồng bằng sông Cửu Long sẽ ở mức sớm và nặng hơn so với TBNN.

Để bảo đảm nguồn nước phục vụ sản xuất nông nghiệp, dân sinh, Bộ trưởng Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn yêu cầu:

1. Chủ tịch Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương tổ chức thực hiện các giải pháp cụ thể như sau:

- Xây dựng kế hoạch tổng thể phòng, chống hạn hán, thiếu nước, xâm nhập mặn mùa khô năm 2019-2020 phù hợp với thông tin dự báo khí tượng, thủy văn, hạn hán, thiếu nước, xâm nhập mặn, bảo đảm cấp nước phục vụ sản xuất nông nghiệp và dân sinh; trong đó, cần xác định khả năng bị ảnh hưởng đến từng vùng, từng khu vực để có giải pháp cụ thể;

- Thường xuyên kiểm kê nguồn nước trong công trình thủy lợi, thực hiện tiết kiệm nước ngay từ đầu mùa khô, có kế hoạch phân phối nước hợp lý từ đầu vụ sản xuất và điều chỉnh hợp lý khi nguồn nước bị thiếu hụt để bảo đảm cung cấp đầy đủ cho các nhu cầu thiết yếu (sinh hoạt, chăn nuôi, cây trồng lâu năm,...) và sản xuất nông nghiệp cho cả mùa khô năm 2019-2020;

- Bố trí cơ cấu sản xuất phù hợp với khả năng nguồn nước, tránh gieo trồng ở vùng không bảo đảm chủ động về nguồn nước trong cả vụ sản xuất; khuyến khích chuyển đổi mạnh cơ cấu cây trồng từ lúa sang canh tác nông nghiệp đa dạng, đáp ứng nhu cầu của thị trường, chuyển từ phát triển theo số lượng sang chất lượng; bố trí vùng sản xuất cây trồng có cùng khả năng chịu mặn và nhu cầu dùng nước để thuận tiện cho việc điều tiết nước;

- Tăng cường nạo vét các cửa lấy nước, hệ thống kênh mương, đắp đập ngăn mặn, trữ ngọt trong hệ thống kênh mương, đào ao trữ nước, lắp đặt và vận hành các trạm bơm dã chiến để tận dụng tối đa nguồn nước, giảm thất thoát, lãng phí nước; thực hiện các giải pháp tưới tiên tiến, tiết kiệm nước cho lúa và cây trồng cạn, bảo đảm đáp ứng nhu cầu nước tối thiểu vào các thời kỳ nhạy cảm về nước của cây trồng, đặc biệt với cây ăn quả, cây trồng có giá trị kinh tế cao;

- Chủ động cân đối nguồn nước sinh hoạt tới từng hộ, thôn/ấp, xã, huyện, tỉnh ở các vùng thường xuyên thiếu nước sinh hoạt; tăng cường sử dụng trang, thiết bị phục vụ cấp và trữ nước cho các hộ gia đình ở những khu vực bị hạn hán, thiếu nước, xâm nhập mặn, như: bồn trữ nước, máy lọc nước hộ gia đình, hóa chất xử lý nước. Trường hợp cấp bách, không còn nguồn cấp nước cho sinh hoạt, cần sử dụng các phương tiện lưu động, như: xe cứu hỏa, xe quân đội chuyên chở nước cung cấp đến từng cụm dân cư, hộ gia đình;

- Ưu tiên nguồn lực đầu tư xây dựng mới, sửa chữa, nâng cấp các hệ thống thủy lợi, công trình cấp nước tập trung, đặc biệt là công trình cấp nước, ngăn mặn; đẩy nhanh tiến độ thi công các công trình để nâng cao năng lực khai thác nguồn nước và hiệu quả khai thác công trình thủy lợi;

- Tăng cường truyền thông về tình hình nguồn nước, hạn hán, thiếu nước, xâm nhập mặn tới người dân, các cấp chính quyền và cơ quan liên quan để nâng cao nhận thức sử dụng nước tiết kiệm, hiệu quả, đồng thời chủ động có giải pháp phù hợp;

- Chủ động sử dụng kinh phí từ ngân sách địa phương và huy động các nguồn hợp pháp khác để tăng cường thực hiện các giải pháp phòng, chống hạn hán, thiếu nước, xâm nhập mặn; trường hợp nguồn kinh phí vượt quá khả năng của địa phương, báo cáo Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, Bộ Tài chính để tổng hợp, đề xuất Thủ tướng Chính phủ xem xét, hỗ trợ theo quy định.

2. Các cơ quan, đơn vị trực thuộc Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn:

a) Tổng cục Thuỷ lợi:

- Tổ chức theo dõi chặt chẽ diễn biến khí tượng, thủy văn, nguồn nước, hạn hán, thiếu nước, xâm nhập mặn, kịp thời cảnh báo cho các địa phương và cơ quan liên quan; hướng dẫn, hỗ trợ các địa phương thực hiện các giải pháp phòng, chống hạn hán, thiếu nước, xâm nhập mặn, bảo đảm nguồn nước phục vụ sản xuất nông nghiệp, dân sinh;

- Tổ chức rà soát, đánh giá năng lực, hiệu quả của các công trình thủy lợi do Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn quản lý, công trình quan trọng đặc biệt, công trình liên tỉnh và một số công trình lớn; lập bản đồ cảnh báo hạn hán, thiếu nước, xâm nhập mặn để phục vụ xây dựng kế hoạch cấp nước cho sản xuất nông nghiệp và dân sinh, hạn chế thiệt hại do hạn hán, thiếu nước, xâm nhập mặn gây ra;

- Tổ chức rà soát, đánh giá thực trạng, năng lực công trình cấp nước sạch nông thôn, đề xuất các giải pháp duy trì, nâng cao hiệu quả hoạt động công trình, bảo đảm cấp nước cho người dân, nhất là tại các khu vực thường xuyên xảy ra thiếu nước sinh hoạt ở Trung Bộ, Tây Nguyên, Đồng bằng sông Cửu Long, vùng núi, hải đảo.

- Chủ trì, phối hợp với Tập đoàn Điện lực Việt Nam, các cơ quan và địa phương liên quan tổ chức điều hành việc điều tiết nước các hồ chứa thủy điện Sơn La, Hòa Bình, Thác Bà và Tuyên Quang phục vụ gieo cấy lúa vụ Đông Xuân ở khu vực Trung du và Đồng bằng Bắc Bộ và các hồ chứa thủy điện ở khu vực Trung Bộ, Tây Nguyên và Đông Nam Bộ khi xảy ra hạn hán, thiếu nước, xâm nhập mặn;

- Phối hợp với các cơ quan truyền thông thường xuyên phổ biến trên các phương tiện thông tin đại chúng các thông tin liên quan đến tình hình nguồn nước và các chuyên đề hướng dẫn phòng, chống hạn hán, thiếu nước, xâm nhập mặn, ô nhiễm môi trường nước, sử dụng nước tiết kiệm, hiệu quả;

b) Cục Trồng trọt: Chỉ đạo xuống giống sớm lúa Đông Xuân ở các địa phương khả năng bị ảnh hưởng xâm nhập mặn ở vùng Đồng bằng sông Cửu Long; khuyến cáo ưu tiên sử dụng các giống chất lượng cao, ngắn ngày, nhóm giống chịu hạn, mặn để thuận tiện cho việc cung cấp nước tưới, bảo đảm sử dụng nước tiết kiệm, hiệu quả; hướng dẫn các địa phương giảm diện tích gieo sạ để giảm áp lực tưới, tiêu, bố trí thời vụ và diện tích xuống giống phù hợp với điều kiện nguồn nước, tránh xuống giống vượt quá khả năng cung cấp nước tưới.

c) Tổng cục Thủy sản, Cục Chăn nuôi, Cục Bảo vệ thực vật: Chủ động theo dõi, cập nhật tình hình hạn hán, thiếu nước, xâm nhập mặn ảnh hưởng đến nuôi trồng thủy sản, cây trồng và vật nuôi, đề xuất Lãnh đạo Bộ chỉ đạo các giải pháp phòng, chống phù hợp.

d) Vụ Tài chính, Vụ Kế hoạch: Phối hợp với Tổng cục Thủy lợi, đề xuất Bộ ưu tiên kinh phí thực hiện các nhiệm vụ điều tra phục vụ cấp nước cho sản xuất nông nghiệp, dân sinh, phòng, chống hạn hán, thiếu nước, xâm nhập mặn.

đ) Cục Quản lý xây dựng công trình: Chỉ đạo đẩy nhanh tiến độ thi công xây dựng công trình thủy lợi, đặc biệt là hoàn thiện hệ thống kênh mương ở các vùng có nguy cơ xảy ra hạn hán, thiếu nước, xâm nhập mặn để kịp thời cấp nước phục vụ sản xuất nông nghiệp và dân sinh.

e) Các Viện Khoa học Thủy lợi Việt Nam, Quy hoạch Thủy lợi, Quy hoạch Thủy lợi Miền Nam; Trường Đại học Thủy lợi: Tổ chức thực hiện các nhiệm vụ được giao về giám sát, dự báo xâm nhập mặn, nguồn nước, chất lượng nước trong hệ thống

công trình thủy lợi; khuyến cáo, hỗ trợ các địa phương xây dựng kế hoạch sử dụng nước tiết kiệm, hiệu quả, thường xuyên báo cáo Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn và cung cấp cho các cơ quan liên quan thông tin về dự báo hạn hán, thiếu nước, xâm nhập mặn để chỉ đạo, điều hành việc cấp nước cho sản xuất nông nghiệp, dân sinh.

g) Các Tổng cục, Cục, Vụ và các cơ quan liên quan trực thuộc Bộ: Phối hợp với Tổng cục Thuỷ lợi, Cục Trồng trọt tham mưu cho Bộ chỉ đạo giải quyết các khó khăn, vướng mắc, hỗ trợ các địa phương thực hiện tốt công tác phòng chống hạn hán, thiếu nước, xâm nhập mặn, bảo đảm cấp nước cho sản xuất nông nghiệp và dân sinh.

Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn đề nghị các cơ quan, đơn vị nghiêm túc thực hiện./.

Nơi nhận:

- Thủ tướng Chính phủ (để b/c);
- Các PTTg CP (để b/c);
- Văn phòng Chính phủ;
- Các Bộ: CT, TC, KHĐT, TN&MT;
- Văn phòng BCĐ TW PCTT;
- UBND, Sở NN&PTNT các tỉnh, TP;
- Tập đoàn Điện lực Việt Nam;
- Trung tâm DB KTTV QG;
- Tổng cục Thủy sản;
- Các cục TT, CN, BVTM, QLXDCT;
- Các vụ KH, TC;
- Viện KHTLVN, Trường ĐHTL;
- Viện QHTL, Viện QHTL MN;
- TT Khuyến nông QG;
- Các cơ quan truyền thông, báo chí;
- Lưu VT, TCTL. (170b)

BỘ TRƯỞNG

Nguyễn Xuân Cường